

Nr 38

Jordbruksutskottets betänkande i anledning av motion om översyn av forsknings- och försöksverksamheten inom jordbruket i Norrland.

Motionen

I motionen 1972: 1306 av herr Åsling m. fl. (c) har hemställts att riksdagen hos Kungl. Maj:t begär en skyndsam översyn av forsknings- och försöksverksamheten inom jordbruket i Norrland i enlighet med de synpunkter som anförts i motionen.

Utskottet har inhämtat yttranden över motionen från lantbruksstyrelsen, lantbrukshögskolan, länsstyrelserna i Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län samt Lantbrukarnas riksförbund. Se bilaga till detta betänkande.

Utskottet

I motionen redovisas hur organisation och anläggningar för försök och forskning på jordbrukets område under senare år byggts upp i Norrland med Röbbäcksdalen som centrum. Brist på driftkostnadsanslag har enligt motionen gjort det svårt att helt utnyttja kapaciteten av dessa materiella och personella resurser. Vissa anslag som hittills erhållits från Norrlandsfonden uppges komma att upphöra. Enligt motionen föreligger vidare behov av utökad försöksverksamhet i norra Sverige liksom av viss förbättring av informationsspridningen. Mot denna bakgrund begär motionärerna en översyn av forsknings- och försöksverksamheten inom det norrländska jordbruket.

Såväl i motionen som i de remissyttranden däröver som utskottet inhämtat återopas de förslag i förevarande ämne som avgavs av utredningen om stöd till jordbruket i norra Sverige (SOU 1970: 72) och de uttalanden som statsmakterna i anledning därav gjorde föregående år. Utredningen, som ansåg det på sikt vara mest ekonomiskt för samhället att satsa relativt kraftigt på forskning, försök och utvecklingsarbete för jordbruket i norra Sverige, föreslog bl. a. att särskilda forskningsmedel skulle ställas till förfogande för ändamålet. Några sådana särskilda medel har hittills inte anvisats. Det torde därför såsom lantbruksstyrelsen anført i sitt remissyttrande ankomma på befintliga forsknings-

och försöksinstitutioner att hos forskningsråd m. fl. söka anslag för utförande av sådana projekt, som angetts av utredningen.

Av det anslag lantbrukshögskolan disponerar för försöksverksamhet avdelar högskolan enligt sitt remissyttrande medel för verksamheten i Norrland som i förhållande till produktionens omfattning går långt utöver vad som anvisas för övriga distrikt. Trots detta finns enligt högskolan angelägna försöksuppgifter inom norrländskt jordbruk som inte kunnat rymmas inom tillgängliga anslagsramar. En ytterligare omfördelning till förmån för norra Sverige låter sig dock enligt lantbrukshögskolan knappast göras av hänsyn till högskolans ansvar och åtaganden inom övriga försöksdistrikt.

Bl. a. lantbrukshögskolan och berörda länsstyrelser anser att en översyn av forsknings- och försöksverksamheten i norra Sverige i viss omfattning är motiverad. Därvid borde i första hand tas upp storleken och fördelningen av de anslag som anvisas för ändamålet. Utskottet är medvetet om det behov av förbättrad teknik och fortsatt utvecklingsarbete som föreligger i fråga om det norrländska jordbruket. Såsom redovisats i det föregående har vissa riktlinjer för forsknings- och utvecklingsarbetet angetts i betänkandet SOU 1970: 72. Utredningens förslag har som nämnts ännu inte lett till att några särskilda medel för forskning och försök har anvisats. Departementschefen uttalade emellertid i propositionen 1971: 74 sin anslutning till de principiella överväganden som utredningen lagt till grund för sina förslag. Utskottet vill mot bakgrund av dessa uttalanden och med hänsyn till det dokumenterade behovet av insatser på förevarande område för sin del understryka angelägenheten av att ökade resurser så snart sig göras låter ställs till förfogande för forsknings- och försöksverksamheten rörande jordbruket i norra Sverige. Någon ny översyn inom nu ifrågavarande område synes emellertid inte erforderlig för ändamålet.

Utskottet hemställer

att riksdagen anser motionen 1972: 1306 besvarad med vad utskottet anfört.

Stockholm den 18 maj 1972

På jordbruksutskottets vägnar

NILS G. HANSSON

Närvarande: herrar Hansson i Skegrie (c), Mossberger (s), Persson i Skänninge (s), Johanson i Västervik (s), Hedin (m), Hedström (s)*, Jonasson (c), Magnusson i Grebbestad (s), fru Anér (fp), fru Lindberg (s), herr Krönmark (m)*, fru Olsson i Helsingborg (c), herr Wikner (s), fru Theorin (s) och herr Strömberg (fp).

* Ej närvarande vid betänkandets justering.

Yttranden över motionen 1972: 1306*Lantbruksstyrelsen (22.3.1972)*

Enligt lantbruksstyrelsen täcks den av motionärerna begärda översynen i stort sett av de i utredningen Jordbruket i norra Sverige, SOU 1970: 72, uppdragna riktlinjerna för forskning och utvecklingsarbete. Styrelsen anför vidare.

I utredningen anges de områden inom vilka det på sikt torde vara mest ekonomiskt att satsa. Bl. a. framhålles de dominerande driftsgrenarna vallodling och kreatursskötsel.

I utredningen föreslås att 5 milj. kr. utöver nu utgående medel skulle ställas till förfogande för angelägna och klart målinriktade forsknings- och utvecklingsprojekt rörande jordbruket i norra Sverige. För ändamålet har dock hittills inga särskilda medel beviljats. Det torde därför ankomma på befintliga forsknings- och försöksinstitutioner att hos forskningsråd m. fl. söka anslag för utförande av sådana projekt, som angivits i utredningen och bedöms vara av största intresse.

Lantbruksstyrelsen vill härutöver framhålla de skillnader som föreligger i norra Sverige mellan känd och tillämpad teknik vilka uppmärksamrats i utredningen liksom i motionen. Orsakerna kan exempelvis vara bristande information och svagt jordbrukarintresse, det senare bl. a. beroende på dålig lönsamhet vid många företag.

Vad beträffar informationen fungerar samarbetet — så långt lantbruksstyrelsen har sig bekant — väl mellan Röbbäcksdalen och lantbruksnämndernas rådgivare. Nämnderna liksom flera andra organisationer har sedan lång tid tillbaka satsat på rådgivning till lantbrukarna men de ofta små brukningsenheterna liksom den svaga lönsamheten har försvårat möjligheterna att minska klyftan mellan känd och tillämpad teknik.

Det sedan den 1 juli 1971 utgående prisstödet och rationaliseringsstödet till norra Sverige kommer att innebära bättre lönsamhet för jordbruket och därmed bör både de hittills vunna forsknings- och försöksresultaten liksom de framtida på ett snabbare sätt kunna vinna gehör hos lantbrukarna.

Lantbrukshögskolan (6.4.1972)

Lantbrukshögskolan tillstyrker att en skyndsam översyn av forsknings- och försöksverksamheten inom jordbruket i Norrland kommer till stånd.

Under senare år har jordbruket i Norrland genomgått en snabb omställning, bl. a. betingad av ändrade produktionstekniska och marknadsmässiga förhållanden. För att stödja denna utveckling har statsmakterna anslagit betydande medel för prisförbättrande åtgärder samt för uppbyggnaden av rationella företag.

De medel som anvisas för forsknings- och utvecklingsarbete för norrländskt jordbruk utgör endast en liten del av det totala statliga stödet åt näringen i området. Under senare år har det emellertid varit möj-

ligt för lantbrukshögskolan och en del andra institutioner på jordbrukets område att bygga ut forsknings- och försöksanläggningarna i norra Sverige. Framför allt har genom utbyggnader vid Röbbäcksdalen tillskapats ett allsidigt och välutrustat centrum för jordbruksforskning i Norrland.

Såsom framhålles i motionen — och tidigare i utredningen om stöd till jordbruket i norra Sverige — föreligger betydande svårigheter att utnyttja tillgänglig forskningskapacitet och upprätthålla verksamheten på grund av brist på driftskostnadsanslag. Av sitt totala försöksanslag har lantbrukshögskolan avdelat medel för verksamheten i Norrland som i förhållande till produktionens omfattning går långt utöver vad som anvisas verksamheten i övriga distrikt. Dessa medel har kompletterats med anslag för vissa projekt från främst Norrlandsfonden. Trots detta har många angelägna försöksuppgifter antingen starkt beskurits eller inte alls kunnat rymmas inom tillgängliga anslagsramar. Som exempel kan nämnas att av besparingsskäl växtodlingsförsöken koncentrerats till ett begränsat antal platser, varvid bl. a. problemställningarna i Norrlands inland blivit nästan helt utan försöksmässig belysning. På husdjursområdet genomförs mycket lovande korsningsförsök, vars fullföljning efter innevarande projektperiods slut är ytterst osäker. Inom renforskningen, som nyligen överförts till högskolan, utgör förlusterna av renar en för näringens lönsamhet mycket väsentlig fråga. Den kan dock ej bearbetas inom ramen för tillgängliga anslag eftersom den årliga kostnaden för enbart detta fältförsök (som på grund av produktionens utformning blir dyrt) överstiger totala försöksanslaget för renforskningen, 250 000 kr. Inom trädgårdsområdet har försök med bär visat möjliga framkomstvägar vad sort- och odlingsteknik beträffar. För att bygga upp en marknadsmässigt konkurrenskraftig odling fordras emellertid att hela produktionskedjan — från framställning av sjukdomsfritt växtmaterial till omhändertagandet av de färdiga produkterna — blir beaktad. Detta är för närvarande ej möjligt på grund av att medeltilldelningen begränsar insatserna i tid och omfattning så att endast de mest centrala forsknings- och försöksuppgifterna kan bearbetas.

Att lantbrukshögskolan avdelat en proportionsvis mycket stor andel av tillgängliga medel på insatser inom norra Sverige motiveras av den tidigare blygsamma satsningen på norra Sverige, möjligheterna till snabba framsteg som därför också förelegat, samt en önskan att stödja övriga insatser för näringens utveckling i området. Vidare har hänsyn tagits till att kostnaderna för att tillgodose detta stora område med likvärdig information som den åt områden med mera koncentrerad produktion nödvändigtvis blir höga i relation till produktionens omfattning.

Dessa skäl för fortsatt betydande satsning på Norrland torde kvarstå också under de närmaste åren.

En ytterligare omfördelning till förmån för norra Sverige låter sig emellertid knappast göras, detta dels på grund av den bindning som ligger i att påbörjade projekt måste fullföljas, dels på grund av hänsyn till högskolans åtaganden och ansvar inom övriga distrikt. Ett eventuellt bortfall av de särskilda anslagen från fonder m. m. skulle därför innebära en kännbar minskning av forsknings- och försöksresurserna i norra Sverige.

I motionen anges flera områden inom vilka intensifierat utvecklingsarbete otvivelaktigt skulle bidra till att förbättra det norrländska jordbrukets konkurrenskraft. Genom den utbyggnad av försöksanläggningarna som skett har förutsättningar nu skapats för samordnade forsknings- och försöksinsatser med inriktning på speciella norrländska problem. Mot denna bakgrund och med hänsyn till de särskilda rationaliseringsåtgärder som i övrigt vidtages i området är tidpunkten lämplig för en översyn av forsknings- och försöksinsatserna för norrländskt jordbruk.

Från de synpunkter lantbrukshögskolan har att beakta skulle den föreslagna översynen närmast ta sikte på en avvägning av forskningsinsatsernas storlek och inriktning med hänsyn till mål för och omfattning av de totala statliga insatserna beträffande lantbrukets utveckling i Norrland. Svårigheterna att till praktiska förhållanden omsätta och där tillämpa vunna rön gör det angeläget att överväga möjligheterna att vidga utvecklingsarbetet till att omfatta prövning av nya system i full skala. Avvägningen av forskningsinsatserna måste därjämte ske med beaktande av de speciella problem som kan föreligga under norrländska förhållanden i leden framför och efter den egentliga jordbruksproduktionen, särskilt då nya produktionslinjer skall prövas.

Översynen bör vidare taga upp frågor angående vägar att förbättra informationsspridningen samt behovet av olika anpassningsåtgärder som blir erforderliga för att underlätta produktionsomläggningar.

Enligt material som sammanställdes år 1970 till utredningen om stöd till jordbruket i norra Sverige är skillnaderna mellan känd och tillämpad teknik i jordbruket avsevärda. Den outnyttjade kapaciteten i vall- och kornodlingen beräknas i Norrlands-länen utgöra mellan 25 och 35 procent. Dessa studier visar också, att skillnaderna mellan känd och tillämpad teknik är större i Norrlands-länen än i jordbruksbygderna söderut.

Svårigheterna att få ny teknik snabbt accepterad och tillämpad i praktiken torde delvis kunna förklaras av bristande resurser vid förmedlingen av forsknings- och försöksresultat. De stora avstånden i Norrland samt den i vissa områden mycket glea bebyggelsen gör att förmedlingstekniken här behöver särskilt uppmärksammas och möjligen utformas på annat sätt än i övriga delar av landet.

Lantbrukshögskolans konsulentavdelning har till uppgift att medverka i förmedlingen av resultat till rådgivningen och näringsidkarna.

Statskonsulenternas geografiska placering sker efter den grundprincipen, att de placeras där forsknings- och försöksverksamhet av större omfattning försiggår. Detta har fört till att två statskonsulenter placeras utanför Ultuna, nämligen statskonsulenten i sektionen för trädgård, som är placerad i Alnarp, och statskonsulenten i norrländsk växtodling, som är placerad i Röbbäcksdalen. Den senare innehar en extra tjänst, som hittills kunnat finansieras med hjälp av tillfälligt friställda resurser, huvudsakligen inbesparade lönedel. Tjänstens fortbestånd är sålunda oviss.

Av arbetsprogrammet för statskonsulenten i norrländsk växtodling framgår att den största satsningen för närvarande sker på vallodlingens område. Detta återspeglar den ekonomiska betydelse som denna odling har för området i fråga.

Statskonsulentens bevakningsuppgifter ligger för närvarande helt på

växtodlingsområdet. Klimat, jordmån och topografi har ansetts medföra mer specifika problem för växtodlingen än vad som är fallet för husdjursskötsel. Här bör dock övervägas en förstärkning på husdjursidan.

De problem som behandlas och de resultat som nås vid de norrländska försöksanstalterna och vid utländska institutioner, särskilt inom nordkalotten, behöver bevakas och förmedlas av särskilda statskonsulenter. Det är inte realistiskt att låta denna mycket specifika ämnesbevakning ske från Ultuna, där helt annan specialisering är erforderlig. Mot bakgrunden av den satsning som sker på norrländsk jordbruksforskning och jordbruksförsök är det nödvändigt att se till att förmedlingen av resultaten fungerar på bästa sätt. Vid denna förmedling är det erforderligt med statskonsulenter placerade i Röbbäcksdalen.

En annan betydelsefull verksamhet har i detta sammanhang genomförts av Arbetsgruppen för lantbrukets anpassning (ALA) under ledning av en statskonsulent. Därvid är de projekt som har stark inriktning på Norrlandsfrågor och glesbygdspromatik av särskilt intresse. Verksamheten startades år 1965 med stöd av Kellogg Foundation. Bidragsgivaren förutsätter att kostnaderna gradvis skall täckas av inhemska medel. Stödet från Kellogg Foundation beräknas utgå för sista gången budgetåret 1974/75. Det är angeläget, att ALA-gruppens betydelsefulla verksamhet ges möjlighet att fortsätta.

Länsstyrelsen i Västernorrlands län (13.4.1972)

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget om en översyn av forsknings- och försöksverksamheten inom jordbruket i Norrland och anför vidare.

Jordbruket i norra Sverige genomgår för närvarande en omfattande strukturomvandling med uppbyggnad av större brukningsenheter som mål. Sedan verksamheten med särskild rationalisering började budgetåret 1960/61, har fram till den 30 juni 1971 ca 400 brukningsenheter färdigställts eller påbörjats i de fyra nordligaste länen. Även med ordinarie anslaget för rationalisering sker en icke oväsentlig uppbyggnad av nya företag.

Förbättringen av pristödet till jordbruket i norra Sverige genom 1971 års riksdagsbeslut har på senare tid ökat intresset bland jordbrukarna för utveckling av jordbruksföretag, vilket återspeglas i en kraftig ökning av inkomna ansökningar om statligt stöd till investering.

Positiva tendenser kan således iaktas beträffande utvecklingen i jordbruket i norra Sverige. I vissa avseenden är också de naturliga förutsättningarna för jordbrukets bedrivande förhållandevis goda. Markbeskaffenhet, vattentillgång och ljusklimat är ofta väl tillgodosedda faktorer. Analyser av bokföringsresultat visar dock att lönsamheten i jordbruket varierar starkt och att det genomsnittligt är svårt att uppnå tillfredsställande lönsamhet. Som anföres i motionen kan svårigheterna bl. a. hänföras till svagt avkastande vallgrödor och brister i djurmaterialet.

Utbytet från vallarna, som utgör grunden för mjölk- och köttproduktionen, ligger ofta på en otillfredsställande avkastningsnivå. Brister beträffande tillgång på hårdigt odlingsmaterial är en vanlig orsak till dålig övervintring med hög ogräsfrekvens i vallarna. Det är därför an-

geläget att växtförädlingen erhåller större resurser för framställning av vinterhärdiga sorter och för resistensförädling med avseende på utvintringssjukdomar. Även ökade insatser på forsknings- och försöksidan krävs för förbättring av odlingstekniken i vallodlingen.

Ifråga om fodersäid av korn och havre skulle tillgång på tidigare sortiment bidra till större odlings säkerhet. Stora förbättringar har på senare år nåtts vid Sveriges Utsädesförenings filial i Lännäs. Om ökade anslag skulle ställas till förfogande, kan troligen väsentliga framsteg göras ifråga om nya tidigare spannmålsorter med hög avkastningsförmåga, vilket även jordbruket i andra delar av landet kan dra nytta av.

Ökad försörjning med inhemskt foderprotein tilldrar sig allt större intresse i vårt land. Även i norra Sverige är det aktuellt att framställa grödor med högre halt av protein. Större insatser genom växtförädling kan göra det möjligt att höja proteinhalten i foderkorn. Den snabbaste ökningen av proteinskörden erhålles genom höjd kvävegödsling till vallarna. Nya metoder för vallskörden i form av ensilering och hetluftstorkning bör prövas under norrländska förhållanden.

I forsknings- och försöksverksamheten bör odling av nya grödor i Norrland ges ett ökat utrymme. Odling av bär och grönsaker har försöksmässigt prövats och förutsättningar finns för framställning av produkter med hög kvalitet. Stöd till utvecklingsarbete med odling av bär utgår f. n. från norrlandsfonden. Anslaget uppgår för perioden 1970—75 till 1 miljon kronor och projektet genomförs under lantbrukshögskolans ledning. Med hänsyn till i vissa avseenden speciellt goda förutsättningar för odling av bär och grönsaker i Norrland anser länsstyrelsen att det är angeläget att statligt stöd i ökad omfattning i fortsättningen kan utgå för forskning, försök och utvecklingsarbete på bär- och grönsaksodlingens område.

På nötkreaturssidan har tillgången på djur för rekrytering av större besättningar under uppbyggnad varit otillräcklig. Inköp av mjölkkor har i stor utsträckning skett från södra och mellersta Sverige men kvaliteten har varit av varierande beskaffenhet. På senare år har viss forsknings- och försöksverksamhet kommit i gång vid Öjebyns försöksstation med omfattande jämförelse mellan olika raser och raskorsningar för att härigenom ge jordbrukarna bättre information om olika nötkreatursrasers lämplighet. En relativt omfattande försöksverksamhet med får har kommit igång vid Röbbäcksdalen i syfte att förbättra djurmaterial och produktionsteknik. Försöks- och forskningsverksamheten på husdjursområdet betalas i huvudsak av särskilda anslag från Norrlandsfonden, som fram till 1975 beräknas ha utbetalat ca 2,1 milj. kr. i anslag. Då anslag ur Norrlandsfonden ej beräknas utgå efter innevarande försöksperiods slut, är det angeläget att statliga försöksanslag i tillräcklig omfattning kan ställas till förfogande för fortsättning av de husdjursförsök, som påbörjats vid Öjebyn och Röbbäcksdalen och för genomförandet av nya försöksuppgifter.

En bidragande faktor till otillfredsställande lönsamhet är de speciellt i norrlandsläna höga kostnaderna för uppförande av ekonomibyggnader. Enligt länsstyrelsens mening är åtgärder, som kan leda till sänkta byggnadskostnader, av stor betydelse för jordbrukets lönsamhet i norra Sverige. Länsstyrelsen finner därför angeläget att frågan om byggnadskostnaderna utreds i samband med översyn av anslag till forsknings- och försöksverksamhet.

Bristerna i fråga om tillämpningen av känd teknik synes vara särskilt stora i norra Sverige. Detta kan tas som ett tecken på att informations-spridningen ej fungerar tillfredsställande. I motionen påtalas vikten av att förbättra informationsspridningen. Lantbrukshögskolan har för närvarande en statskonsulent i norrländsk växtodling placerad vid Röbbäcksdalen med uppgift att arbeta med informationsspridning i de fyra nordligaste länen. Länsstyrelsen finner det angeläget att personal för informationsspridning även fortsättningsvis knyts till Röbbäcksdalen. Med hänsyn till husdjursfrågornas stora betydelse för norrländskt jordbruk är det av vikt att verksamheten kan utbyggas med information även på husdjursområdet. Då eftersläpningen i fråga om tillämpning av hittills vunna framsteg med hjälp av forsknings- och försöksverksamhet är stor och en av anledningarna till dålig lönsamhet i norra Sverige, anser länsstyrelsen att en kommande översyn även bör omfatta uppdraget att förbättra informationsspridningen.

Under senare år har en kraftig upprustning skett av försöksanläggningarna vid Röbbäcksdalen och Öjebyn samt vid växtförädlingsanstalten i Lännäs. Vid Röbbäcksdalen har filialer till statens maskinprovningar, statens växtskyddsanstalt, statens frökontrollanstalt och statens lantbrukskemiska kontrollanstalt tillkommit. Resurserna ifråga om lokaler, utrustning m. m. för forsknings- och försöksverksamhet är väl tillgodosedda. Brist på driftskostnadsanslag lägger dock hinder i vägen för utökning av forsknings- och försöksverksamheten i den omfattning som bedömes vara önskvärd.

Länsstyrelsen i Jämtlands län (10.4.1972)

Länsstyrelsen biträder motionens hemställan och anser det på sikt vara mest ekonomiskt för samhället att satsa relativt kraftigt på forskning, försök och utvecklingsarbete av betydelse för jordbruket i norra Sverige. Mot bakgrund av de betydande belopp som årligen utgår i form av prisstöd och stöd till rationalisering torde enligt länsstyrelsen en utökad forsknings- och försöksverksamhet som kan bidra till mera långsiktiga lösningar av det norrländska jordbrukets problem vara väl motiverad. Länsstyrelsen understryker vikten av att resultaten av verksamheten i tillräcklig omfattning förs ut till lantbruksnämnderna och deras rådgivningspersonal.

Länsstyrelsen har bifogat ett yttrande av lantbruksnämnden i länet. Nämnden anger bl. a. exempel på aktuella forskningsprojekt.

Länsstyrelsen i Västerbottens län (10.4.1972)

Länsstyrelsen anser det vara tveksamt om en total översyn av forsknings- och försöksverksamheten inom jordbruket i Norrland f. n. är erforderlig. Däremot synes det länsstyrelsen angeläget att frågan om försöksanslagens storlek och fördelning omprövas i syfte att så effektivt som möjligt utnyttja Röbbäcksdalen.

Länsstyrelsen delar motionärernas uppfattning om den stora betydelse Röbbäcksdalen med därtill hörande försöksanläggningar har för det

norrländska jordbruket. Utöver de enheter vid Röbbäcksdalen som redovisats i motionen vill länsstyrelsen även peka på försöksavdelningen för norrländsk växtodling, som har en statsagronom i ledningen. Denna avdelning har egna försöksanslag för sin verksamhet och handhar planering, ledning etc. för största delen av jordbruksförsöksverksamheten i Norrland.

För lantbruksförsöksverksamheten i övrigt gäller att riksdagen anslår försöksanslag till lantbrukshögskolan, som i sin tur har att fördela detta till institutioner och avdelningar. Även för de avdelningar vid Röbbäcksdalen, som ej sorterar under lantbrukshögskolan, synes anslagsfördelningen ske inom resp. huvudinstitution. Det är förstäeligt att det visat sig svårt att i sådana sammanhang vinna gehör för vissa norrländska specialkrav.

Enligt länsstyrelsens uppfattning kan det vara till fördel för verksamheten vid Röbbäcksdalen om redan i riksdagen beslutas hur stor del av anslaget till den lantbruksvetenskapliga verksamheten i riket, som skall gå till norra Sverige.

Vidare framstår det som önskvärt om verksamheten vid Röbbäcksdalen kunde kompletteras dels med en försöksavdelning för norrländsk trädgårdsodling, dels en avdelning för växtförädling.

För att resultatet från försöksverksamheten skall kunna bli bearbetade, sammanställda och utvärderade fullständigt och tillräckligt snabbt, synes det även angeläget med personalförstärkning främst på jordbruksförsökssidan men även på trädgårds- och husdjursförsökssidan.

Länsstyrelsen i Norrbottens län (14.4.1972)

Länsstyrelsen ställer sig positiv till en översyn av forsknings- och försöksverksamheten inom jordbruket i Norrland i enlighet med motionärernas förslag. Länsstyrelsen anför vidare.

Statsmakterna har vid skilda tillfällen fastslagit önskvärdheten av ett bestående jordbruk i norra Sverige. Vidare utgår sedan början av 1960-talet ett särskilt rationaliseringsstöd till uppbyggnad av rationella jordbruksföretag inom detta område. För att dessa enheter skall utvecklas positivt är det nödvändigt att nu känd teknik anpassas till de lokala förhållandena. Detta gäller även vid planeringen av nya företag. Det är därför önskvärt att tillräckliga resurser skapas för denna anpassningsprocess. Mot de av motionärerna anförda problemområdena torde inte finnas några invändningar. I det här sammanhanget kan det även vara angeläget att påpeka möjligheterna till samarbete över gränserna på nordkalotten.

Det är angeläget att kapaciteten inom nu befintliga inrättningar utnyttjas på bästa sätt och att vid utbyggnader av institutionerna driftskostnadsanslagen höjs. Det är också önskvärt att Norrlandsfondens anslag får kontinuitet.

I utvecklings- och anpassningsarbetet på skilda områden inom jordbrukssektorn spelar insatserna från Röbbäcksdalen en betydande roll. Det är också viktigt att nya rön därifrån förs ut så effektivt som möjligt. En permanentning av statskonsulenttjänsten i norrländsk växtodling är därför önskvärd.

De åtgärder som föreslås i motionen synes också väl svara mot intentionerna bakom 1971 års riksdags beslut om ökat stöd till jordbruket i norra Sverige.

Lantbrukarnas riksförbund (LRF) (13.4.1972)

Riksförbundet biträder förslaget om att en skyndsam översyn görs av forsknings- och försöksverksamheten inom jordbruket i norra Sverige med sikte på att få till stånd ett så effektivt utnyttjande av nuvarande resurser som möjligt och en komplettering på de områden där så erfordras. Översynen bör kunna ombesörjas av lantbrukshögskolan, som också bör lägga fram de förslag till åtgärder som befins påkallade. Riksförbundet anför vidare.

Som bl. a. framgår av motionen föreslog utredningen om stöd till jordbruket i norra Sverige att 5 milj. kr. skulle anslås för en femårsperiod, att användas för en intensifiering av forskning och utvecklingsarbete beträffande jordbruket i norra Sverige. Detta förslag vann tyvärr inte statsmakternas bifall. Om så skett skulle åtskilliga av de problem som exemplifieras i motionen varit lösta.

Jordbruket i norra Sverige arbetar under växlande naturliga betingelser, vilket innebär att också problemen varierar. Vissa komplex är dock av alldeles särskilt intresse för jordbruket i hela eller stora delar av norra Sverige. Exempel härpå har lämnats i motionen beträffande såväl växt- som djurproduktionen. Däri inberäknas de svårigheter att uppnå fullgod lönsamhet vid nyinvesteringar som föreligger på grund av de jämförelsevis mycket höga byggnadskostnaderna i området. Norrlandsjordbruket har emellertid inte enbart problem genom de klimatiska förhållandena, utan också i vissa avseenden särskilt goda förutsättningar. I ett långsiktigt utvecklingsarbete är det angeläget att ta fasta på de möjligheter, som dessa kan erbjuda. Det finns i detta sammanhang även skäl att erinra om det samarbete på forsknings- och försöksområdet som sker med grannländerna avseende jordbruket på nordkalotten. En utvidgning av detta samarbete har bl. a. föreslagits av NJF:s subsektion för växtförädling. Detta förslag hör till dem som bör tas upp vid den översyn som efterlysts i motionen.

Av motionen framgår att de hittills utgående anslagen från Norrlandsfonden kommer att upphöra och att resurserna för forskning och försök även i övrigt, bl. a. på växtförädlingsområdet, har fått eller kommer att få reduceras. En sådan utveckling är inte acceptabel och oförenlig med strävan att utveckla Norrlandsjordbruket.